

TRAFİK KÜLTÜRÜ

Araçların, sürücülerin, yayaların ve hayvanların kara yolları üzerindeki davranış, hâl ve hareketleri **trafik** olarak adlandırılır.

Trafik adabı, insanların trafikte birbirlerine göstermesi gereken hâl, hareket, tutum ve davranış şekillerini açıklayan kurallar ve ilkelerdir. Bunlar yazılı kurallara uyma yanında yazılı olmayan, trafik içinde karşılıklı anlayış ve empati gerektiren davranışları oluşturma, bu davranışları alışkanlık hâline getirme şeklinde olur. Örneğin otobüs durağına geliş zamanına göre sıra olup otobüse bu sıraya göre binme; yaşlı, gazi, hamile ve çocuklulara yer verme, trafik düzeni için gereklidir. Bunlar yardımseverliğin, vatanseverliğin, sorumluluğun, saygının, sevginin, sabrın ve dürüstlüğün de gereğidir.

İletişim, duygu ve düşüncelerin konuşma, jest, mimik, yazı, resim gibi sembollerle paylaşımı ya da aktarımıdır. İletişimin başlıca öğeleri; gönderici (kaynak), alıcı (kaynak), mesaj (ileti) ve kanal (araç, yöntem)dır (Görsel 2.1.3).

Gönderici (kaynak), duygu, düşünce ve isteğini aktaran, sözü söyleyen, etkileyen kişi ya da topluluktur.

Alıcı (kaynak), iletilenleri alan, algılayan veya mesajdan etkilenen kişi ya da topluluktur.

Mesaj, göndericiden alıcıya iletilen ve alıcının davranışını etkileyen duygu, düşünce ya da istektir.

Göndericiyle alıcı arasındaki iletinin gönderilme şekline de **kanal** adı verilir.

Eğer alıcı mesaja yanıt veriyorsa bu durum **dönüt (geri bildirim)** olarak adlandırılır. Örneğin sınıfta ders anlatan öğretmen kaynak, öğrenciler alıcı, öğretmenin anlattıkları mesaj, sınıf ortamı kanaldır. Burada öğrencilerin öğretmenden neyi anladıklarını belirtmeleri geri bildirimdir. Bir başka anlatımla iletişim, mesaj alışverişi ve bilgi aktarımıdır.

İyi bir iletişim kurabilmenin en etkili yolu, kendini onun yerine koymak yani empati (duygudaşlık) kurmaktır. **Empati**, bir olay ya da durum karşısında karşıdaki hakkında bir yargıda bulunmadan önce kendimizi onun yerine koyarak olayı onun gibi yaşamak anlamına gelir. Kısaca empati, “Ben onun yerinde olsaydım nasıl hissederdim, nasıl düşünür ve davranırdım?” demektir.

Toplu taşıma araçlarına iniş binişlerde sürücüler ve yolcuların dikkat etmesi gereken başlıca kurallar ya da uygulamalar şöyle sıralanabilir:

- Sürücülerin, bindirme ve indirmelerde araçlarını durakların gidiş yönüne göre en sağ tarafta (aksine bir işaret yoksa) durdurması,
- Araçlarda yolcuların iniş ve binişlerini sağ taraftan yapması,
- Biniş ve inişler için ayrılan kapıların (ön ya da arka) kullanılması,
- Duraklamada aracın sağını kontrol etmeden kapı açılmaması, kontrolsüz inilip binilmemesi,
- Kapıların kapanmasını beklemeden hareket edilmemesi,
- Araçlara sırayla binilmesi, sırayla inilmesi, diğer binenlere saygılı olunması, araçlara binmeden önce varsa biniş kartlarının hazırlanması,
- Yaşlılara, çocuklulara, hamilelere, engelli bireylere, gazilere karşı duyarlı olunması; bu kişiler araçlara binerken öncelik ve seyir hâlinde oturmaları için yer verilmesi,
- Koltuklara ayak dayamaması, basmaması ve çocuklarını ayrı bir koltuğa oturtmaması,
- Kapasitesinin (istiap haddinin) üzerinde yolcu binmemesi, bindirilmemesi, F Sürücünün, başkalarıyla sohbet etmemesi, telefonla konuşmaması,

- Yolcuların, sürücünün dikkatini dağıtacak konuşma ve hareketlerden kaçınmaları,
- Telefonla konuşulmaması, başkalarının duyacağı şekilde müzik dinlenmemesi, araçtaki diğer insanları rahatsız edecek kadar yüksek sesle konuşulmaması,
- Yolculukta su dışında içecek ve yiyecek tüketilmemesi,
- Öksürme, hapşırma gibi davranışların, ağız ve burun kapatılarak başkalarını rahatsız etmeyecek şekilde yapılması,
- Ağır kokulu yiyecek (sarımsak, soğan vb.) yenilmişse toplu taşıma araçlarının kullanılmaması,
- Yolculuğun güvenliğini tehlikeye sokacak hareketlerden kaçınılması,
- Kafes içinde ve koruma altında olan evcil hayvanlar dışında hayvan taşınmaması,
- Salgın hastalık dönemlerinde maske takılması,
- İnilecek durağa gelmeden önce hazırlanıp iniş kapısına yaklaşılmamasıdır.

Işıklı Trafik İşaret Cihazı

Kırmızı ışık, yolun trafiğe kapalı olduğunu ve durulması gerektiğini bildirir. Aksine bir işaret yoksa bu ışıpta hareket edilmez.

Sarı ışık, ikaz anlamında olup yanma sırasına göre yolun trafiğe kapanmak ya da açılmak üzere olduğunu gösterir. Bunun yeşil ışıktan sonra yanması, yolun trafiğe kapanmak üzere olduğunu bildirir. Bu ışıpta, emniyetle durulamayacak kadar yaklaşmış ise normal geçilir, yoksa yaya geçidi işgal edilmeden durulur. Kırmızı ışıkla birlikte yanması ise yolun trafiğe açılmak üzere olduğunu bildirir. Bekleyen sürücülerin harekete hazırlanması gerekir.

Yeşil ışık, yolun trafiğe açık olduğunu gösterir. Yeşil ışık yanarken durmadan geçilir. Kavşakta doğrultu değiştirilecekse dönüş başlanır ve trafik kurallarına uyularak hareket edilir.

Aralıklı olarak yanıp sönen sarı ışık ikaz anlamındadır, yavaş ve dikkatli geçilmesi gerektiğini bildirir (yol ver işaret levhası gibi).

Aralıklı olarak yanıp sönen kırmızı ışık durup yolun açık olduğunu gördükten sonra hareket edilmesi gerektiğini bildirir.

Işıklı oklar dönüşleri düzenlemek için kullanılır. Bu ışığın bulunduğu yerlerde ok yönüne dönüş yapacak sürücüler yeşil oklu ışığın yanmasını bekler.

Yaya figürlü kırmızı ışık yolun yayalara kapalı olduğunu gösterir. Bu ışık yanarken yayaların taşıt yoluna girmeleri yasaktır.

Yaya figürlü yeşil ışık yolun yayalara açık olduğunu gösterir. Bu ışık yanarken yayaların karşıya geçmek için taşıt yoluna girebileceklerini bildirir.

B. Tehlike Uyarı İşaretleri (T Grubu)

(T-1a) Sağa
Tehlikeli Viraj

(T-1b) Sola
Tehlikeli Viraj

(T-2a) Sağa Tehli-
keli Devamlı Viraj

(T-2b) Sola Tehli-
keli Devamlı Viraj

(T-3a) Tehlikeli
Eğim (İniş)

(T-3b) Tehlikeli
Eğim (Çıkış)

(T-4a) Her İki
Taraftan Daralan
Kaplama

(T-4b) Sağdan
Daralan Kaplama

(T-4c) Soldan
Daralan Kaplama

(T-5) Açılan
Köprü

(T-6) Deniz veya
Nehir Kıyısında
Biten Yol

(T-7) Kasisli Yol

(T-8) Kaygan Yol

(T-9) Gevşek
Malzemeli Zemin

(T-10) Gevşek
Şev

(T-11) Yaya
Geçidi

(T-12) Okul
Geçidi

(T-13) Bisiklet
Geçebilir

(T-14a) Ehlî Hay-
vanlar Geçebilir

(T-14b) Vahşi Hay-
vanlar Geçebilir

(T-15) Yolda
Çalışma

(T-16) Işıklı İşaret
Cihazı

(T-17) Havalimanı
(Alçak Uçuş)

(T-18) Yandan
Rüzgâr

(T-22d) Ana Yol-
Tali Yol Kavşağı

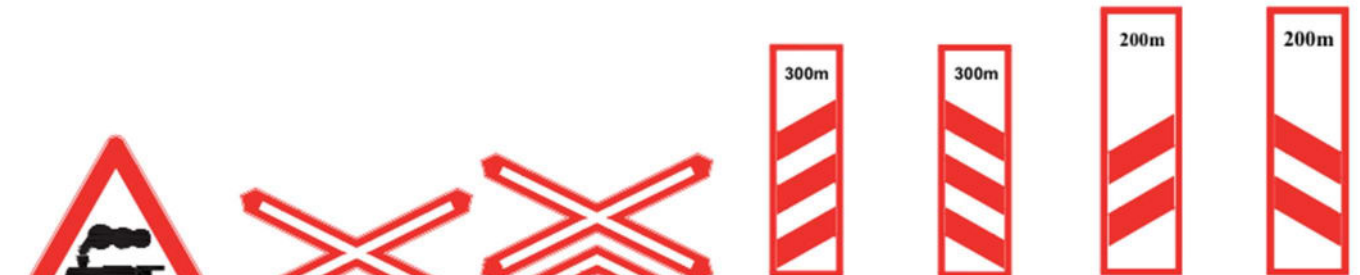
(T-22e) Ana Yol-
Tali Yol Kavşağı

(T-23a) Sağdan
Ana Yola Giriş

(T-23b) Soldan
Yola Giriş

(T-24)
Dönel Kavşak

(T-25) Kontrollü
Demir Yolu Geçidi

(T-26) Kontrolsüz
Demir Yolu
Geçidi

(T-27a) Kontrolsüz
Demir Yolu
Geçidi (Tek Hat)

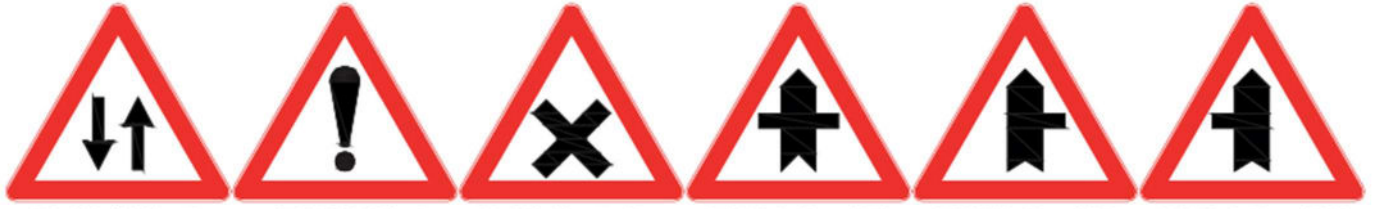
(T-27b) Kontrolsüz
Demir Yolu Geçidi
(En Az İki Hat)

(T-28a)
Demir Yolu
Hemzemin
Geçit Yakla-
şımı (Sağ)

(T-28b)
Demir Yolu
Hemzemin
Geçit Yakla-
şımı (Sol)

(T-29a)
Demir Yolu
Hemzemin
Geçit Yakla-
şımı (Sağ)

(T-29b)
Demir Yolu
Hemzemin
Geçit Yakla-
şımı (Sol)

(T-19) İki Yönlü Trafik
(T-20) Dikkat
(T-21) Kontrolsüz Kavşak
(T-22a) Ana Yol-Tali Yol Kavşağı
(T-22b) Ana Yol-Tali Yol Kavşağı
(T-22c) Ana Yol-Tali Yol Kavşağı

(T-33b) Tehlikeli Viraj Yön Levhası

(T-33c) Tehlikeli Viraj Yön Levhası

(T-33d) Onarım Yaklaşım (Sağ)

(T-33e) Onarım Yaklaşım (Sol)

(T-33f) Onarım Yaklaşım

(T-34a) Refüj Başı Ek Levhası (Sağ)

(T-34b) Refüj Başı Ek Levhası (Sol)

(T-35) Dönüş Adası Ek Levhası

(T-36) Düşük Banket

(T-37) Gizli Buzlanma

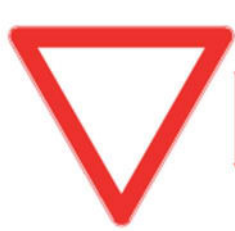
(T-38) Trafik Sıkışıklığı

(T-39) Tramvay Hattı ile Oluşan Kavşak

C. Trafik Tanzim İşaretleri (TT Grubu)

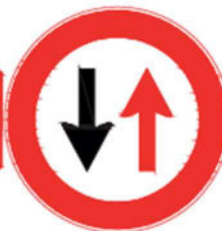
Kara yolundan yararlananlara, trafik düzen ve güvenliğini sağlamak amacıyla uymaları gereken yasaklama, kısıtlama ve zorunlulukları bildiren işaret levhaları **trafik tanzim işareti** olarak adlandırılır. "TT" ve yanında sıra sayısı verilen trafik tanzim işaret levhalarının anlamları Görsel 2.2.6'da verilmiştir.

(TT-1) Yol Ver

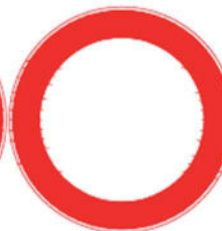
(TT-2) Dur

(TT-3) Karşıdan Gelene Yol Ver

(TT-4) Girişi Olmayan Yol

(TT-5) Taşıt Trafikğine Kapalı Yol

(TT-6) Motosiklet Hariç Motorlu Taşıt Trafikğine Kapalı Yol

(TT-7) Motosiklet Giremez

(TT-8) Bisiklet Giremez

(TT-9) Motorlu Bisiklet Giremez

(TT-10a) Kamyon Giremez

(TT-10b) Otobüs Giremez

(TT-11) Treylor Giremez

(TT-12) Yaya
Giremez

(TT-13) At Arabası
Giremez

(TT-14) El Arabası
Giremez

(TT-15) Traktör
Giremez

(TT-16a) Belirli
Miktarlardan Fazla
Patlayıcı ve Parla-
yıcı Madde Taşı-
yan Taşıt Giremez

(TT-16b) Tehlikeli
Madde Taşıyan
Taşıt Giremez

(TT-17) Belirli Mik-
tarlardan Fazla Su
Kirlетici Madde Ta-
şıyan Taşıt Giremez

(TT-18) Motorlu
Taşıt Giremez

(TT-19) Taşıt
Giremez

(TT-20) Genişliği
.... Metreden fazla
Olan Taşıt
Giremez

(TT-21) Yüksekliği
.... Metreden fazla
Olan Taşıt
Giremez

(TT-22) Uzunluğu
.... Metreden fazla
Olan Taşıt
Giremez

(TT-23) Dingil
Başına ... Tondan
Fazla Yük Düşen
Taşıt Giremez

(TT-24) Yüklü
Ağırlığı ... Tondan
Fazla Yük Düşen
Taşıt Giremez

(TT-25) Öndeki
Taşıt ... Metreden
Daha Yakın Takip
Edilemez

(TT-26a) Sağa
Dönülmez

(TT-26b) Sola
Dönülmez

(TT-26c) U Dönüşü
Yapılmaz

(TT-27) Öndeki
Taşıtı Geçmek
Yasaktır

(TT-28) Yük Ta-
şıtlarının Öndeki
Taşıtı Geçmesi
Yasaktır

(TT-29a) Azami
Hız Sınırlaması

(TT-29b) Azami
Hız Bölgesi

(TT-30) Sesli İkaz
Cihazlarının
Kullanımı Yasaktır

(TT-31) Gümrük
(Durmadan
Geçmek Yasaktır)

(TT-32) Bütün Ya-
saklama ve Kısıtla-
maların Sonu

(TT-33a) Hız
Sınırlaması Sonu

(TT-33b) Azami
Hız Bölgesi Sonu

(TT-34a) Geçme
Yasağı Sonu

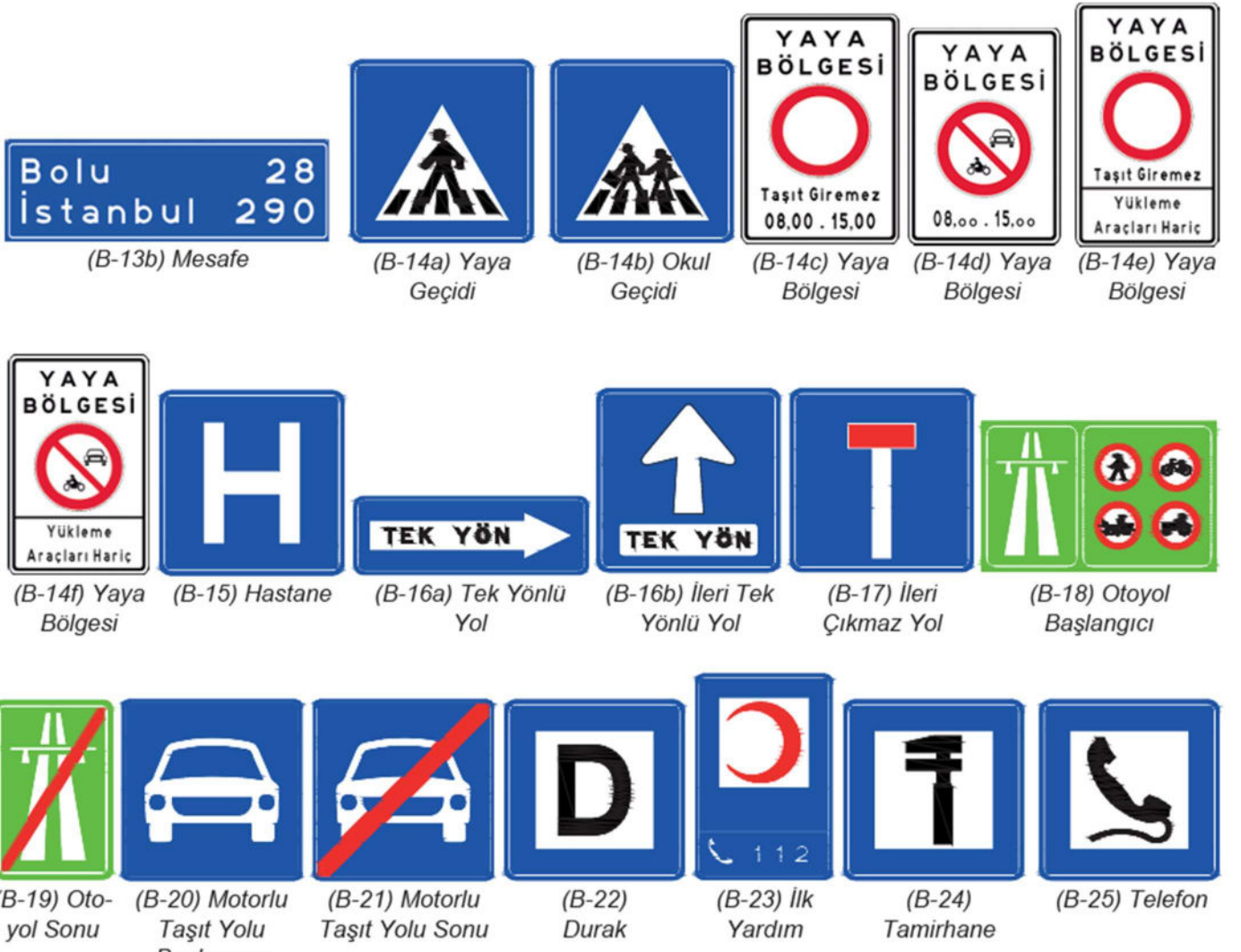
(TT-34b) Kamyonlar
İçin Geçme Yasağı
Sonu

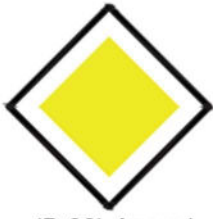

(TT-35a) Sağa
Mecburi Yön

Ç. Trafik Bilgi İşaretleri (B Grubu)

(B-38) Anayol

(B-39) Anayol
Sonu

(B-40)
Jandarma

(B-41) Polis

(B-42) Yangın
Tehlikesi

(B-43) Radyo

(B-44) Turizm
Danışma

(B-45a) Alt
Geçit

(B-45b) Üst
Geçit

(B-45c) Rampalı
Yaya Üst Geçidi

(B-45d) Rampalı
Yaya Alt Geçidi

(B-46) Yüzme
Yeri

(B-47) Yüzülmez

(B-60) Sanayi
Bölgesi (OSB)

(B-61a) Trafik
Elektronik Denetleme

(B-61b) Trafik
Elektronik Denetleme

(B-61c) Trafik
Elektronik Denetleme

(B-62) Trafik
Cebi

D. Duraklama ve Park Etme İşaretleri (P Grubu)

(P-1) Park Etmek
Yasaktır

(P-2) Duraklamak ve
Park Etmek Yasaktır

(P-3a) Park Yeri

(P-3b) Park Yeri

(P-3c) Park Yeri

(P-3d) Park Yeri

(P-3e) Park Yeri

(P-3f) Kapalı Park
Yeri

(P-3g) Park Yeri
(Metrodan Yararlanacaklar İçin)

(P-3h) Park Yeri
(Tramvaydan Yararlanacaklar İçin)

F. Yol Yapım, Bakım ve Onarım İşaretleri (YB Grubu)

A. Kara Yollarında Şerit Takip (İzleme) Kuralları

- Öndeki aracı takip hızımız, araç hızının en az yarısı kadar olmalıdır. Örneğin: 100 km/s hızla giden aracı en az 50 metre geriden takip edilmedir.
- Araçlarını durumuna göre gidiş yönünde yolun en sağından, yol çok şeritliyse trafik durumuna göre hızının gerektirdiği şeritten seyretmeleri,
- Şerit değiştirmeden önce gireceği şeritte seyreden araçların güvenli geçişlerini beklemeleri,
- Trafiği aksatacak ya da tehlikeye düşürecek şekilde şerit değiştirmemeleri,
- Gidişe ayrılan yol bölümünün en sol şeridini sürekli işgal etmemeleri,
- İki yönlü, dört ya da daha fazla şeritli yollarda motosiklet, otomobil, kamyonet, minibüs ve otobüs dışındaki araç sürücülerinin, geçme ve dönme dışında en sağ şeridi izlemeleri,
- Geçme, dönme, duraklama, durma ve park etme gibi zorunlu hâller dışında şerit değiştirmeleri,
- İki şeridi birden kullanmaları,
- Kavşaklara, yerleşim yerlerinde 30 metre, yerleşim yerleri dışında 150 metre mesafe içinde ve kavşaklarda şerit değiştirmeleri,
- Aracın cinsine ve hızına uygun olmayan şeridi kullanmaları,
- İşaret (sinyal) vermeden şerit değiştirmeleri,
- Kullanacağı şeridin ilerisi görüşe açık ve boş değilken önündeki aracı geçmeye (sollamaya) çalışmaları,
- Bölünmüş yollarda, karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri,
- Dört ya da daha fazla şeritli ve iki yönlü yollarda, karşı yöndeki trafik için ayrılan yol bölümüne girmeleri.

B. Trafik Görevlilerine ve Trafik İşaretlerine Uyma Zorunluluğu ile Öncelik Sırası

- Trafiği düzenleme ve denetlemeye yetkili üniformalı ya da özel işaret taşıyan görevlilerin (trafik polisi, trafik zabıtası) uyarı ve işaretleri,
- Işıklı ve sesli trafik işaretleri,
- Trafik işaret levhaları,
- Yol çizgileri,

- Bordür taşları, kenar taşları gibi işaretleme elemanları.

Hız Sınırları ve Takip (İzleme) Mesafesi

Hız sınırı, trafikteki araçların bulunduğu bölgede gidebileceği en fazla hızdır. Yolların yapımı, yoldaki yıpranmalar, yolların fiziksel durumu, iklim koşulları, arazinin engebe durumu vb. özellikler hız sınırları belirlenirken dikkate alınır.

Araç - Taşıt	Görseli	Yerleşim yeri içinde	Yerleşim yeri dışında		KGM tarafından işletilen otoyollar	Yap-İşlet-Devret (YİD) modeliyle işletilen otoyollar
			Çift yönlü kara yolu	Bölünmüş kara yolu		
Otomobil		50	90	110	130*	140*
Minibüs		50	80	90	100	
Otobüs (M2-M3)		50	80	90	100	
Kamyonet		50	80	85	95	
Panelvan		50	85	100	110	
Kamyon (N2-N3)		50	80	85	90	

D. Sürücü ve Yayaların Okul, Demir Yolu ile Yaya Geçitlerinden Geçerken Dikkat Etmeleri Gereken Kurallar

Okul, yaya ve demir yolu geçitlerinden geçen sürücüler şunları yapmak zorundadır:

- Yaya ve okul geçitlerinden geçen yayalara ilk geçiş hakkını vermek
- Görevli varsa işaretlerine uymak,
- Araçlarının hızını azaltmak,
- Geçiş üstünlüğü olan araçlara yol vermek,
- Dönüş yaparken, kurallara uyararak geçen yayaların ve bisikletlilerin geçmesini beklemek,
- Kavşağa girmişse kavşak giriş ve çıkışlarından kurallara uygun olarak karşıya geçen ya da geçmek üzere olan yayalara yol vermek,
- Tali yoldan ana yola girecekse ana yoldan geçen araçlara geçiş hakkını vermek.

Geçiş hakkı, araçların ya da yayaların yolu kullanma önceliğidir.

Yayalar, taşıt yolunun karşı tarafına geçişlerinde güvenli geçiş yerlerinden geçmek zorundadır. Kara yollarında yayaların karşıdan karşıya geçişinin güvenli olduğu yerler şunlardır:

- Trafiği düzenleme ve denetlemeye yetkili ya da özel işaretli görevli bulunan yollar.
- Trafik ışığı olan yerler.
- Yaya ve okul geçitleri.
- Yayalar için yapılan alt ve üst geçitler, köprüler, yaya tünelleri

- Köşe başı ve kavşak giriş çıkışlarıdır.

Sürücü, kara yolunda motorlu ya da motorsuz bir aracı kullanan kişidir.

Yaya ise araçta bulunmayan, kara yolunda hareket eden ya da hareketsiz duran kişidir.

En az yaş sınırı: Sürücü belgesinin cinsine göre yaş sınırları şöyledir:

F M, A1 ve B1 sınıfı sürücü belgesi alacakların **16**,

F A2, B, BE, C1, C1E, F ve G sınıfı sürücü belgesi alacakların **18**,

GÜVENLİ YOLCULUK İÇİN ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sürücü ve yayaların uymak zorunda olduğu trafik düzenleyiciler sırasıyla şunlardır:

- Trafik polisleri ya da trafiği yönetmekle görevli kişiler
- Işıklı trafik cihazları,
- Trafik işaret levhaları,
- Yol çizgileri.